

Welcome to the first issue in a new series of the *Central Eurasian Express*, written and edited by the students in the Department of Central Eurasian Studies at Indiana University, Bloomington. This newsletter is dedicated to target-language communication among students throughout the United States, Canada, and elsewhere in the world who study the languages taught on a regular basis in our department: Estonian, Finnish, Hungarian, Kazakh, Mongolian, Persian, Tibetan, Turkish, and Uzbek.

In this first issue, students from various levels of six of the nine above-mentioned languages wrote short pieces in various genres in the language they are studying. Their work was edited by upper-level students. Instructors gave encouragement and guidance, but reviewed each piece for content only. Thus this newsletter is an authentic representation of the language ability of its contributors. We make no claim that minor imperfections in grammar, spelling, or syntax do not exist. We believe that *communication* is the essence of language learning and use, and in this each contribution is deserving of praise.

We would like to thank all of the advanced students and instructors who assisted in reviewing and collecting the contributions. The student contributors ought to be proud of their work shown in this issue. Their names and levels of instruction accompany each article.

We owe special thanks to Dr. William Fierman, director of the Inner Asian and Uralic National Resource Center and the IAUNRC for providing the funding that makes the *Express* possible.

We want to hear from our readers! We will publish, and try to answer, letters from any reader, and will publish short submissions from students at other college and university campuses. Letters should be no more than 150 words in length, and articles no more than 250 words in length. All submissions must be in one of our nine languages, and student writings should be only minimally edited by instructors or other native speakers. Send submissions to *Central Eurasian Express*, Department of Central Eurasian Studies, Indiana University, Goodbody Hall Room 157,

Bloomington, Indiana 47405-7005.

We would also like to establish internet communication between students in our language classes and students at other campuses. Please inform us of web sites about your language programs and other resources hosted by your institutions.

Send e-mail with contributions, information, and suggestions to our language coordinator, Beatrix Burghardt: BBURGHAR@INDIANA.EDU.

Owen Witesman, Editor

CONTENTS	
Eesti Leht	2
Türkçe Haberler	3
Монголын Сонин	4
Suomen Iltauskko	5
O'zbekcha Xabarlar	6
Tibetan Page	7

Please visit our departmental web site at <http://www.iub.edu/~ceus>.
All or any part of this newsletter may be duplicated freely for educational purposes.

EESTI LEHT

MINU ELU

Tere! Minu nimi on Lisa. Minu elu on väga huvitav. Palun kuula! Ma tõusen iga päev täpselt kell viiskümmend kolm minutit kaheksa läbi. Hommikul ma söön hommikusööki. Päeval mina käin ülikoolis. Ma käin ülikoolis jalgrattaga viiel päeval: esmaspäev, teisipäev, kolmapäev, neljapäev ja reede. Pärast kooli, ma lähen koju. Peaaegu iga päev ma käin jõusaalis, aga iga päev ma õpin eesti keelt!

Lisa Warren, Introductory Estonian

DIALOOGID

- Vabandage, millal väljub järgmine rong Pärnusse?
- Üks hetk. Järgmine rong väljub täpselt kell kümme nelikend.
- Korrake palun! Ma ei kuulnud.
- Kell kümme nelikümmend!
- Aitäh! Kui palju pilet maksab?
- Kolgend seitse krooni.
- Kui palju? Vabandage, ma ei saa aru!
- KOLMKÜMMEND seitse krooni! Kas teie ei saa aru eesti keelest!
- Palun, üks pilet. Siin on kolmkümmend seitse krooni.
- Siin on teie pilet ja üks eesti keele õpik. Nägemist!
- Nägemist!
- Tere, Rein! Kuhu sa lähed nii kiiresti?
- Ma lähen kaubamajja. Mul on hambaharja vaja. Kas sa tahad minuga minna?
- Ei, tänan. Ma tahaksin parem

kinno minna. Nägemist!

- Detsembris me sõidame kaheks nädalaks Luxembourgisse.
- Miks?
- Miks mitte?
- Kas sul on kiire?
- Jah, ma lähen ülikooli ja ma jään hiljaks. Kas sa tead, mis kell on?
- Jah, kell näitab aega.
- Täna informatsiooni eest!
- Ago, miks sa kordad kõik, mida ma ütlen?
- Ma lugesin minu eesti keele õpikust, et kordamine on tarkuse ema.

Matthew Caples, Introductory Estonian

MATEMAATIKA METS

Indiana Ülikooli matemaatika osakonna hoonete taga on väike mets. See on minu lemmik koht ülikooli õues. Ühel minu esimestest päevadest Indianas, Professor Dadok ütles mulle et kui matemaatik jalutab selles metsas, mõnikord ta leiab teoreemi. On palju vahtraid ja mõned jalakad, ja teisi puid kelle nimesid ma ei tea. Ma ei oska puid määrata. Sageli nähakse meie metsas võõtoravaid ja üks kord ma nägin ussi. Võib-olla linna lindudele ei meeldi mets ja metsa lindudele ei meeldi mets linna sees. Igatahes, linde peaaegu ei ole. Ja ma ei ole mitte veel leidnud seal teoreeme.

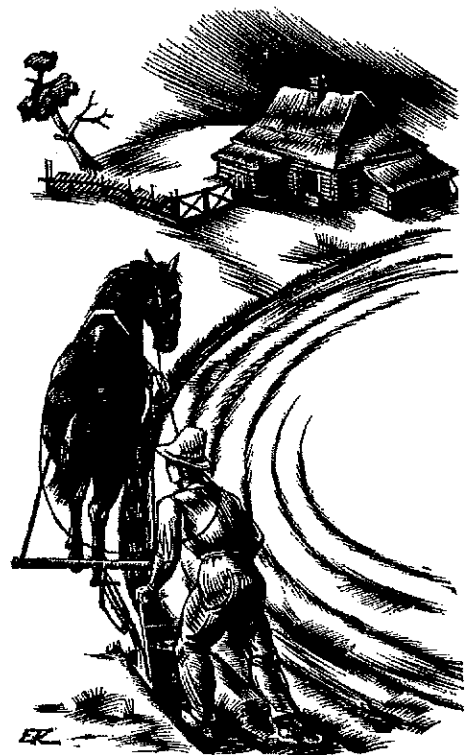
Kevin Foster, Intermediate Estonian

JUHAN LIIV JA LUULE

Kust on pärit luule? Hullust meelest? Ärge naerge! See on püsiv piin. Ma tean kus elab luule, aga ei räägi. See ei ole siin.

Luule on armastus-rõõm ja valu nagu rahvas ja ajalugu ka nagu päike, kuu ja looming luule on elu-hing, taevas ja maa.

*Janis Cakars, Intermediate Estonian.
Recited at 2001 Estonian Independence
Day celebration at Indiana University.*

Ernst Kollom Päikeselised päevad, 1937

TÜRKÇE HABERLER

SUNNİ FAS

Benim adım Sunni. Ben Amerikan'im. Simdi öğrenciyim. Ben Indiana Üniversitesi'nde okuyorum, Türkçe ve uluslararası müzik öğreniyorum. Ben en çok Türk müziği seviyorum, Türk müziği dinliyorum ve ney üflüyorum. Derviş müziği en çok ilginç. Ben Türkçe öğreniyorum çünkü Türkiye'ye gitmek istiyorum. Ben Türkiye'de gezmek. Türk müziği öğrenmek, ve Türk müsesi'nde çalışmak istiyorum.

Simdi Türkçe dersi çok güzel. Benim sınıfımda altı öğrenci var. Biz hergün çok Türkçe konuşuyoruz, yazıyoruz, ve okuyoruz. Bence Türkçe bazan zor, bazan kolay...ama gramer çok zor.

SVETLENA WALBY

Benim ailem büyük. Ablam öğrenci, babam banka memuru. Benim ablamım adım Dilek. Dilek İstanbul'da Üniversitesi'nde okuyor. Dilek her akşam kütüphanede çalışıyor. O bu akşam gazete ve kitap okumak istiyor. Annemim adım Tanya. Tanya her gün çalışıyor. Ben Üniversiteye Türkçe öğreniyorum öğrenciler derste Türkçe konuşuyorlar. Benim öğretmen genç ile güzel. Türkçe güzel. Ben Türkiye'ye gitmek istiyorum. Türkiye çok güzel ve yaslı. Ankarada mağazalar, arabalar, parklar, eski ve yeni teatroyalar varç Bitlis, Bursa, Ankara, aydın, Bingöl, Edirne, Muğla, Van, İstanbul Türkiye'de var. İstanbul çok büyük ve pahalı var. İstanbulda herkes Türçe konuşuyor. Simdi çok öğrenciler Amerikada Türkçe öğreniyorlar. Benim sınıftam dört kızlar ile iki adamlar var. Biz sınıfta okuyoruz,

konusuyoruz, soru soruyoruz, cevap veriyoruz.

Çok Türkçe adamlar ve kimler çay içmek seviyorlar. Çay sarı, yeşil ya da kahverengi var.

Türkçe filmler ve romanlar çok ilginç var. Benim arkadaşlar Türkçe konuşmuyorlar, onlar İngilizce öğreniyorlar. Onlar top oynuyorlar, televizyon izliyorlar, müzik dinliyorlar ile uyuurlar.

NATALIA MURATAEVA

Benim adım Natalia Murataeva. Ben Rusya'liyim. Benim ailemin şehiri Kazan. Tataristan'ın başkenti Kazan. Kazan çok güzel. Orada çok parklar, göller, dağlar, ormanlar var.

Simdi ben Bloomington'da oturuyorum ve Türkçe öğreniyorum. Türkçe sikici değil, türkçe çok ilginç, ama biraz zor.

Ben Türkiye beğeniyorum çünkü Türkiye çok güzel. Ben Türkiye'ye gitmek istiyorum, çünkü Türkçe konuşmak istiyorum ve Türk lokantasi beğeniyorum.

MANUEL LOPEZ

Ben öğrenciyim Indiana Üniversiteside. Ben Türkçe okuyorum. Ben Türkçeyi seviyorum. Türkçe kolay ve zor değil. Ben her gün Türkçe okuyo-

rum. Ben da Indiana'yi seviyorum. Ben California'dan geliyorum ama Indiana çok güzel düşünüyorum. Indiana Üniversitesi'nin kampüsü çok güzel. Kampüsü çok büyük, temiz ve toplu. Bu haftasonu Chicago'ya gidiyorum. Ben Chicago Üniversitesi ziyaret etmek tasarlıyorum. Chicago Üniversitesinde Türkçe öğrenciler var. Ben Pazartesi de Indiana'ya dönüyorum. Ben çok ödev yapıyorum.

Majdi Bamakhramakh

Ben Suudi Arabistan'da çok Türk arkadaşlar. Onlar Türkçe öğrenmek istiyorlar. Ben Türkçe öğrenmek istiyorum. Ben Türkiye'ye gitmek istiyorum, ama simdi Indiana'da oturuyorum. Ben Indiana Üniversitesi'nde Türkçe öğreniyorum. Türkçe konuşmak ve yazmak istiyorum. Türkçe çok zor değil. Türkçe'de çok Arap sözcükler, örnekler: çanta, defter, kalem, kitap, masa, mektup, saat, çay, cevap, araba, resim, galiba, sey, sabah, ders, fincan, raf, tesekkür.

ESTHER TUGURIAN

Benim adım Esther Tugurian. Benim okulum Indiana Üniversite. Simdi benim sınıfım bes. Bugün Türkçe sınıfta gidiyorum. Ben öğretmene soru soruyorum. Her gün ders çalışıyorum. Ben sınıfta beğenmek dolasiyorum. Bu hafta sonu uzun, çok güzel!!! Hergün benim Türkçe. Bence, ben güzel Türkçe diyorum. Bence Türkçe çok ilginç ve sık. İlk önce, Türkçe azi fena, ama simdi ben sınıfta çok eğleniyorum. Ben bilmiyorum Türkiye gidiyorum. Ben düşünmek geçirmek orada gidiyorum. Daha karar vermedim. Maalesef demek ki, ben çıkıyorum, iyi günler! Umarım sizin beğenmek oturuyorsunuz. Güle Güle.

МОНГОЛЫН СОНИН

Зохиомж

Би аялах их дуртай, учир нь би хэлүүд, зан үйл, зан заншал сурах дуртай. Би олон улс очсон. Би Мексик, Бахам, Канад, Англи, Франц, Испани, Итали, Кроэш, Грек, Сири, Египед, Энэтхэг, Сингапур, Хятад явсан. Би Энэтхэгт таван сарын турш байсан. Би тэнд хинди хэл сурсан. Би зун шахам бүр Европ явна, олон сонирхолтой газар үзнэ. Испанид, би зун бүр фламанко бүжиг сурдаг. Италид стромбол галт уул, этнаа галт уул дэлбэрэхлээр миний аав ээж дүү бид дөрөв үзсэн. Би бас эфэлийн цамхаг, ватикан, пирамид, алхамбара, таж махал, их канян, хятадын цагаан хэрэм оччихоод байна. Одоо би Монголд явах юмсан, учир нь би хоёр жилийн турш монгол хэл сураж байсан. Би Улаанбаатар бас хөдөө очно гэдэгт найдаж байна.

Elizabeth Cochran, Intermediate Mongolian

Би гадаад хэл, гадаад соёл сонирхдог. Гадаад улсаас ирсэн олон оюутантай танилцахаар би хагас сайн өдөр бүр Олон Улсын Төв рүү явж англи хэл заадаг. Хөгжилтэй байдаг. Би тэнд Хятад, Япон, Орос, Монгол, Тайван, Турк, Солонгосоос (г.м.) ирсэн хүнтэй танилцсан. Тэнд англи хэл заадаг дараа би Хятад Хэлний Клуб руу явж хятад хэлээр олон найзтайгаа ярилцдаг.

Би бараг гурван жилээр хятад хэл сураа. Хятад хэлээ сайжируулахаар энэ зун Хятад улсын Бээжин хот руу явсан. Хятад улсад байхдаа маш олон хятад хэл сурсан. Би Бээжин хотонд үнэхээр дуртай. Ямар хөгжилтэй хот вэ! Тэнд олон сонирхолтой хүнтэй танилцсан. Хэдэн Өвөр Монголоос ирсэн монгол хүн ба нэг зүүн хойд Хятадын Жилин мужаас ирсэн монгол хүнтэй уулзсан. Жилин мужаас ирсэн монгол хүн монголоор нэг ч үг ярьж чаддаггүй учраас би түүнд зарим амархан халх монгол хэлний өгүүлбэр зааж өгсөн. Хөгжилтэй байсан.

Бээжинд байхдаа би бас хэдэн хятад аялгууны цөхөөн өгүүлбэр сурсан. Миний өөр мужаас ирсэн багшийн гурван, дөрвөн надад зааж өгсөн. Гэхдээ би хидээнэ мартсан. Хий хий, би тогтоолт сайгүй.

Хятад хэлний дээр нь би бас өөр хэл сонирхдог. Би Азигний хэлэнд онц дуртай. Өнгөрсөн жил Профессор Кара-тай манж бичиг ба Санжиаз тосгонын одооны манж аялгуу үзсэн. Би бас япон хэл үзсэн. Хятад, монгол ба манж хэл миний хамгийн дуртай гурван хэл. Манж хэлэнд олон монгол үг, манж ба монгол хэлзүй бараг адилхан учраас, надад бол, монголоор бичихийг сурахад тийм хэцүү биш. Гэхдээ хааяа монголоор яриахад жаахан хэцүү.

Монгол хэлээ сайжируулахаар би дандаа өөртэйгээ монголоор ярьдаг. Магадгүй намайг хараа

хүн би солиотой гэж боддог, гэхдээ хамаагүй. Миний монгол хэл сайжирч байна гэж би бодож байна. Би нэг, хоёр жилийн дараа Улаанбаатар луу явж Монгол Улсын Их Сургуульд монгол хэл ба монгол бичиг сурмаар байна.

Andrew Shimunek

U. Yadamsuren, The Old Horse-fiddler

Suomen Iltarusko

SUOMALAISET

Minä en tunne monta suomalaista hyvin, mutta minä aion kirjoittaa mitä minä ajattelen he ovat.

Suomalaiset pitävät luonnosta mutta myös koneista. Minä ajattelen, että suomalaiset ovat ehkä samanlaisia kuin kanadalaiset - he ajattelevat, että he ovat itsenäisiä, maalaisia ihmisiä, mutta enimmäkseen he asuvat kaupungissa. Niin he pitävät luonnosta, mutta ovat työssä koneen kanssa.

Useimmat suomalaiset ovat ystävällisiä ja puheliaita; vain pohjalaiset ovat hiljaisia ja puukottaalisia. Minä ajattelen, että suomalaiset ovat myös musikaalisia ja nyt enimmäkseen he esittävät elektronista musiikkia vaikka perinteinen musiikki on myös suosittua.

Patrick Alexander, Intermediate Finnish

Mä en tunne paljon suomalaisia mutta mä luulen, että suomalaiset ovat usein kilttejä ja älykkäitä. He ovat tyylikkäämpiä ja uudenaikaisia. He pitävät teknologiasta mutta myös luonnosta ja musiikista ja taiteesta. Ja urheilusta, totta kai!

Juhlissa suomalaiset syövät ja juovat (mä luulen, että lohi, suklaa ja vodka ovat suosittuja) ja joskus laulavat ja tanssivat. Mä inhoan yleistää, mutta tässä on mun vaikutelmia, ja ne ovat tosi hyviä. Mä tiedän, että joka ihminen on erilainen, mutta, mun mielestä, suomalaiset ovat mielenkiintoisia, ja mä pidän suomalaisesta kulttuurista.

Joskus venäläiset ovat samanlaisia, joskus erilaisia kuin suomalaiset. Mä tunnen enemmän venäläisiä, ja mä luulen, että he myös pitävät taiteesta ja kirjallisuudesta. He juovat enemmän vodkaa ja vähemmän kahvia. He eivät ole niin tyylikkäämpiä. Venäjä ei ole tosi uudenaikainen maa ja Venäjän talous on pahempi kuin suomalainen. Joskus venäläiset voivat olla kovempia ja riitaisempia, mutta he myös pitävät, kun heillä on hauskaa.

Kim Hinton, Intermediate Finnish

Mun kuva suomalaisista ihmisistä on erilainen nyt kuin se oli, kun mä tapasin ensimmäisiä suomalaisia. Heidän nimet olivat Antti ja Pentti. He opiskelivat UNCG:ssä, missä mä tein mun BA:n. Silloin mä luulin, että suomalaiset ovat hauskoja ja mielenkiin-

toisia ihmisiä. Mä tykkään kielistä, ja sen takia mä ajattelin, että suomi on varmasti oikein mielenkiintoinen kieli.

Kun mä tulin takaisin kotiin Irlannista (missä mä opiskelin ulkomaalaisena), mä tapasin vielä enemmän suomalaisia ja tajusin, että ei vain suomen kieli ole erilainen. Ihmiset myös on erilaisia. Mutta se ei ole huono. Minusta se on mielenkiintoinen, miten suomalainen yhteiskunta on kehittynyt: kielen, maantieteen takia.

Mä olen kuullut, että suomalaiset eivät ole ystävällisiä... että he ovat tyyniä ja epäiloisia. Mutta mä itse olen nähnyt, miten paljon he nauravat, puhuvat ja sen takia haluan mennä opiskelemaan siellä ja opiskella kieliä.

Toisia ajatuksia suomalaisista: he ovat tarkkoja. Eivät koskaan halua maksaa enemmän kuin heidän täytyy, mutta myös eivät ole ahneita. He rakastavat luontoa ja usein menevät ulos kun ilma on kaunis. He harrastavat juoda kahvia koska ovat niin usein sisällä, missä on lämpimämpi kuin ulkona talvella. He puhuvat monia kieliä ja ovat hyviä talviurheilussa.

Jonathan Tweedy, Intermediate Finnish

Tiedät käyneesi Suomessa, kun...

1. Olet vakuuttunut siitä, että omenan kuoressa on vaarallinen annos myrkyllistä kasvinuojeluinetta.
2. Tiedät erot pesäpallon ja amerikkalaisten base ballin tai englantilaisten kriketin välillä.
3. Luulet jään olevan veden tavallisin muoto.
4. Osaat samaan aikaan ajaa polkupyörää, polttaa tupakkaa, ja puhua kännykkään.

5. Mielestäsi *Kauniit ja Rohkeat* on huippulaatuinen TV-ohjelma.
6. Sinusta tuntuu aivan tavalliselta kutsua vallan pitäjää, esimerkiksi seurakunnan johtajaa, tohtoria, tai lääkäriä, etunimeltänsä.
7. Olet ehdottomasti vapaamielinen ja ennakkoluuloton ihminen, mutta voi kun nuo ryssät, nekerit, mustalaiset, mormonit ja jehovalaiset ärsyttävät!

Owen Witesman, Advanced Finnish

Mening Sayohatim

1998 yilda men birinchi marta O'zbekiston haqida o'rgana boshladim. 1999 yilda, bahorda men O'zbekistonga bordim. Men ruscha va o'zbekchani bilmasdim. Ikki oy davomida men O'zbekistonning ba'zi joylariga sayohat qildim. Men Toshkent, Farg'ona, Xiva, Buxoro, Samarqand va Andijonga bordim.

Men O'zbekistonning poytaxti Toshkentga sayohat qildim. Bu shahar zamonaviy. To'rt kundan keyin men Toshkentdan ketdim.

Menimcha eng yaxshi shahar Samarqand. U yerda yodgorliklar juda ko'p. Shahar markazida katta chiroyli bog' bor, Registon maydoni, Go'ri Amir va Bibi Xonim masjidi bor. Shaharga yaqin Ulug'bek rasadxonasi va Shohi Zinda joylashgan.

O'zbekistonda men juda yaxshi odamlar bilan uchrashdim. Men mazali ovqatlardan rohatlandim. Kelasi yili men O'zbekistonga yana bormoqchiman.

Ryan Eddings, Intermediate Uzbek

Muhammad Shayboniyxon

Muhammad Shayboniyxon Mavarounnahrning eng mashhur xonlaridan biri. U bir ming to'rt yuz ellik birinchi yilda tug'ilgan va bir ming besh yuz o'ninchi yilda vafot etgan. Bir ming besh yuzinchi yildan bir ming besh yuz o'ninchi yilgacha u o'zbek qabilalarini birilashtirgan va

O'rta Osiyoning qadimiy, Buxoro, Samarqand, Hirot, Balx va Urganch shaharlaridan o'lja olgan. Bu vaqtda to'rtta boshqa xonadonlar Movarounnahrda saltanatni barpo qilmoqchi edilar. Qozoqlar shimolda joylashgan edilar. Ularning qabilalari Qipchoq Cho'lida yashaganlar. Qozoqlar chavandoz edilar. Mo'g'ullar sharqda hukmron tuzum edilar. Mog'ullar, Chingizxonning ota-bobolari saltanatida cho'lning qadimiy odatlari muqaddas edi. Ularning saltanatining nomi Mo'g'uliston. Temurning xonadoni Buxoroda, Samarqandda ham Hirotida hukmron tuzum edi. O'n to'rtinchi asrda Temurning xonadoni O'rta Osiyoda ajoyib madaniyat yaratdi, lekin o'n beshinchi asrda bu buyuk saltanat inqirozga uchradi. Muhammad Shayboniyxon Temuriylar sulolasini xonavayron qildi va o'z saltanatini O'rta Osiyoda qurdi. U ham qozoq va mo'g'ul saltanatlari bilan kurashdi, lekin bir ming besh yuz o'ninchi yilda Safaviylar uning saltanatini tugatdi va Muhammad Shayboniyxonning boshini kesdi. Safaviyning saltanati janubda joylashgan edi. Uning askarlari qizilbosh - turkman qabilalaridan, Ozarbayjon, Siriya, Xorazim va Erondan edilar.

Christopher Aaron Baker, Intermediate Uzbek

Mening Hayotim

Men Lola Juraeva O'zbekistondanman. Men Andijonlikman. Men kichik qishloqda oilam bilan yashayman. Men yigirma yoshdaman. Har kuni ertalab soat oltida uyg'onaman. Men non yopaman. Men nonushta qilaman. So'ng men uy supuraman. Soat sakkizda, men sigirlarni sog'aman. Soat o'nda, men tushlik tayyorlayman. Men palov pishiraman. Soat o'n ikkida, mening akalarim daladan uyga qaytadilar. Biz birgalashib tushlik qilamiz. Tushlikdan so'ng, biz bog'da mevalar teramiz. Oqshomda, biz hovlida qo'shnilarimiz bilan gaplashamiz. Kechqurun, mening onam hovlida gul o'tqazadi. Men savat to'qiyman. Uyga kelganida, mening otam kechki ovqat tayyorlaydi. Kechki ovqatdan keyin, biz shahmat o'ynaymiz yoki musiqa tinglaymiz. Biz ba'zi qo'shiq aytamiz. Biz ko'p o'zbek ashularini yod bilamiz. Men nay chalaman. Mening opam g'ijjak chaladi. Biz o'zbek xalq qo'shiqlarini yaxshi ko'ramiz. Har yili, biz odatda ta'tilimizni dalada o'tkazamiz. Bu yil, biz ta'tilni to'g'da o'tkazamiz. Biz chang'i uchmoqchimiz. Bizning qo'shnilarimiz ta'tillarini dengiz bo'yida o'tkazadilar. Ular qayiqda suzishni yaxshi ko'radilar. Mening oilam kambag'al - bizda televizor yo'q. Lekin bizning turmushimiz yaxshi va oddiy. Biz xursandmiz. Soat o'nda, men yotib uxlayman.

Tina Loh, Intermediate Uzbek

Central Eurasian Express
Department of Central Eurasian Studies
Indiana University
Goodbody Hall Room 157
1011 East 3rd St.
Bloomington, Indiana 47405-7005